

Focus Charting

กลุ่มมารดา

พยาบาลปรียาภา สิริเลิศเมฆาสกุล

งานการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช

Contents

บริบทของหอผู้ป่วยพระศรีฯ 8/1

Focus List ในมารดาหลังคลอด

ตัวอย่าง Focus Charting

บทเรียนการนำ Focus Charting ไปใช้

ข้อเสนอแนะในการใช้ Focus Charting

❖ ให้บริการตรวจวินิจฉัย ดูแลรักษาพยาบาล ฟื้นฟู ป้องกันและสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วยพิเศษเฉพาะทางสูติกรรมทั้งในระยะก่อนคลอด หลังคลอด หลังแท้งบุตร และให้การบริบาลทารกแรกเกิดตามมาตรฐานวิชาชีพ

เป้าหมาย

1. เพื่อให้มารดาและทารกปลอดภัย ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่สามารถป้องกันได้
2. สามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้องตามสภาวะของโรค
3. ส่งเสริมศักยภาพของมารดาหลังคลอด ครอบครัวให้สามารถดูแลตนเองและบุตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้นาน 6 เดือน ตามนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

หอผู้ป่วยพระศรี ฯ 8/1 พิเศษเดี่ยวสุติกรรม มีจำนวน 15 ห้อง
สถิติการให้บริการปี 2554 พบว่า มีผู้เข้ารับบริการทั้งหมด 1,085 คน

ประกอบด้วย

1.	ผู้ป่วยหลัง Caesarean section	71 %
2.	หลังคลอดปกติและใช้หัตถการช่วยคลอด	19 %
3.	ผู้ป่วยหลังแท้งบุตร	7 %
4.	ผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครรภ์	3 %

หอผู้ป่วยหลังคลอดพิเศษ (VIP)

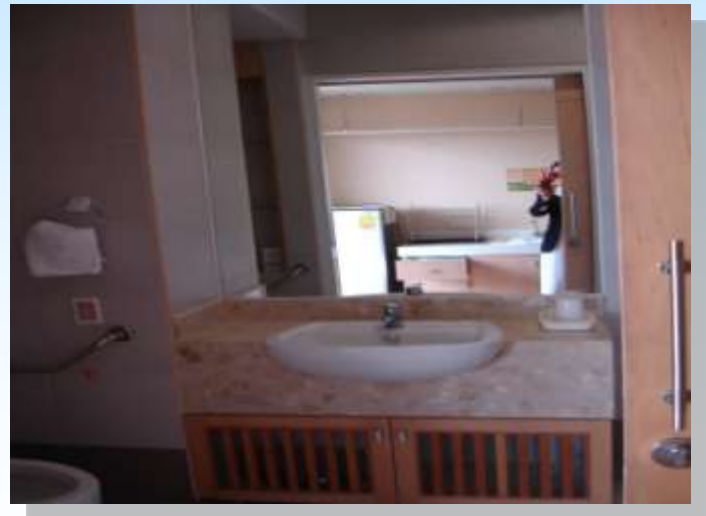

สิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยพระศรีฯ 8/1

สภาพภายในห้องพักของผู้ป่วย

การดูแลมารดาหลังคลอด

การดูแลมารดาหลังคลอด

- มาตรฐานการพยาบาลมารดาหลังคลอด
- มาตรฐานป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ
(Aseptic Technique)

การฟื้นฟูสภาพร่างกายหลังคลอด

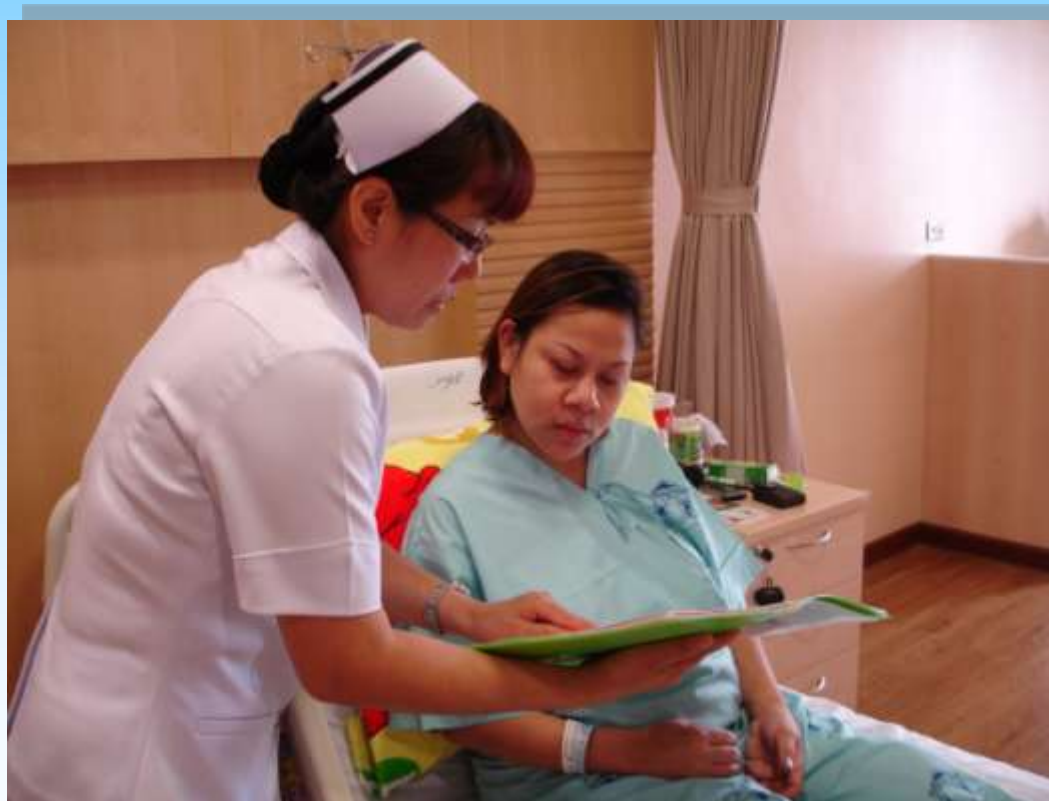

นวดแพทย์แผนไทย

การสอนการปฏิบัติตัวหลังคลอด

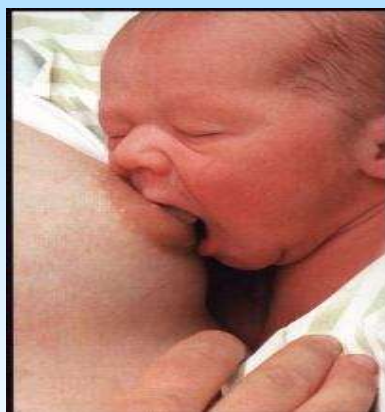
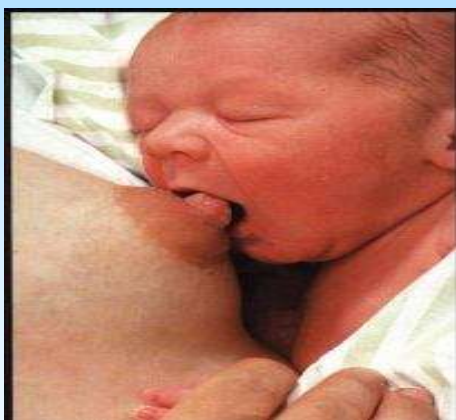

การสอนอาบน้ำ

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
ดูดเร็ว ดูดบ่อย ดูดถูกวิธี

การแก้ไขหัวนมและลานนม

ทำในการให้นมบุตร

การบีบเก็บน้ำนม

ส่งนมบีบให้บุตรที่หอผู้ป่วยกุมารฯ

โทรเยี่ยมบ้านมารดาหลังคลอด

- ➔ 7 วัน
- ➔ 1 เดือน
- ➔ 2 เดือน
- ➔ 6 เดือน

Focus List ที่พบบ่อยในมารดาหลังคลอด

ระยะเวลาหลังคลอด	Focus List
24 ชั่วโมงแรก	<ul style="list-style-type: none">- Risk for PPH- Risk for Fall- Risk for eclampsia- Hypertension- Nausea- Vomiting- Pain- การส่งเสริมสัมพันธภาพมารดาและทารก- Breastfeeding

Focus List ที่พบบ่อยในมารดาหลังคลอด

ระยะเวลาหลังคลอด	Focus List
วันที่ 1 หลังคลอด	<ul style="list-style-type: none">- Fever- Pain- Abdominal Distension- Change in diet- Discharge planning need- Breastfeeding
วันที่ 2 หลังคลอด	<ul style="list-style-type: none">- Breastfeeding- Rehabilitation- Nipple Pain- Anxiety เรื่องไม่มีน้ำนม

Focus List ที่พบบ่อยในมารดาหลังคลอด

ระยะเวลาหลังคลอด	Focus List
วันที่ 3 หลังคลอด	<ul style="list-style-type: none">- Nipple cracked- Breastfeeding- ความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวหลังคลอด- ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่- การทำความสะอาดร่างกายทารก
วันที่ 4 หลังคลอด	<ul style="list-style-type: none">- Constipation- Breast Engorgement- Breastfeeding- Anxiety เรื่องน้ำนมน้อย / ลูกตัวเหลือง

Case ตัวอย่าง

หญิงไทย อายุ **27** ปี **G₁ P₀ A₀** Preg **42 wks**
เวลา **9.00** น. Admit ด้วย **Labour pain**
เวลา **17.00** น. **C/S due to CPD**
บุตรเพศชาย น้ำหนัก **3,560** กรัม **Apgar 7, 8**
แรกเกิดบุตรย้าย **Observe** อาการที่ **NS** เนื่องจากหายใจ
เร็ว

Case ตัวอย่าง

วันที่ 1 มค. 55 เวลา 19.00 น. รับผู้ป่วยกลับจาก OR ภายหลัง C/S due to CPD under Spinal block with MO อาการแรกรับ สัญญาณชีพปกติ รู้สึกตัวดี ซาซาทั้ง 2 ข้าง On 5 %D/N/2 + Synto 20 unit v drip 120 cc/hr Nipple ปกติ Alveolar นุ่ม น้ำนมเริ่มบีบปูดทั้ง 2 ข้าง แผลหน้าท้องปิดด้วย Fixomo ไม่มี Bleeding ซีม ปวดแผล Pain score = 5 ร้องโอดครวญและแสดงสีหน้าเจ็บปวด มี Bleeding per vagina ชุ่ม 1/3 pad มดลูกหดรัดตัวดี ปัสสาวะไหลทาง Foley ' s catheter สะดวกดี สีเหลืองเข้ม บุตรย้าย NS Observe อาการหายใจเร็ว แจ้งให้มารดาทราบ

วันที่ 2 มค. 55 เวลา 10.00 น. มีไข้ T = 38.5 องศาเซลเซียส ตัวร้อน ริมฝีปากแห้ง 12.00 น. แพทย์ให้เริ่มจิบน้ำ เวลา 20.00 น. Off IV Fluid และ Foley ' s catheter เริ่มอาหารเหลว กระตุ้นให้มี Ambulate เช่น ลูกนั่งห้อยเท้าบนเตียง เดินรอบ ๆ เตียง วิตกกังวลเรื่องน้ำนมมีน้อย 21.30 น. ถ่ายปัสสาวะไม่ออก สอนปัสสาวะได้ 350 cc รับย้ายบุตรจาก NS ช่วย Supervise Breastfeeding

วันที่ 3 มกราคม 2555 มารดาสดชื่น แนะนำการบริหารร่างกายหลังคลอด ประเมินพบว่าบุตรมี Severe Tongue tie ดูดนมมารดาไม่ลึกถึงลานนม มารดาห้วนนมแตก ช่วย Supervise BF เช่น การให้นมบุตรในท่า Cradle , Cross Cardle และท่า Football ให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตนเองคลอด การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

วันที่ 4 มค. 55 เต้านมคัดตึง แนะนำและฝึกทักษะการบีบเก็บน้ำนมให้กับมารดาและบิดา แนะนำวิธีเก็บรักษาน้ำนมบิบ การป้อนนมด้วยถ้วยแก้ว มารดาซักถามอาการเกี่ยวกับบุตรตัวเหลืองหลายครั้ง สีหน้าและแววตากังวลมาก วันที่ 5 มค. 55 D/C

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
1มค 55 15-23น	19 น.	Risk for PPH	<p>A หลังคลอดC/ S 2 ชม. มีแผลในโพรงมดลูก / Blood loss 800 cc / มีประวัติ Uterine atony ในOR / ประเมินแรกรับมดลูกไม่แข็ง หดรัดตัวไม่ดี ฯลฯ</p> <p>I</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินการหดตัวของมดลูก จำนวน ลักษณะของ bleeding per vagina และแผลหน้าท้อง - Record Vital sign ทุก 1 ชม. - ดูแลให้ได้รับยาช่วยกระตุ้นการหดตัวของมดลูกตามแผนการรักษาของแพทย์ - ดูแลให้ ปัสสาวะไหลทาง Foley 's catheter - เน้นย้ำผู้ป่วยถึงอาการผิดปกติที่ต้องรีบแจ้งพยาบาลทันที <p>E</p> <p>มดลูกหดตัวกลมแข็ง อยู่ในระดับสะดือ มี bleeding per vagina ชุ่ม pad ½ ผืน แผลหน้าท้องไม่มี bleeding ซึม</p>

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
1มค 55 15-23น	19 น.	Risk for fall	A ผู้ป่วยหลังคลอดผ่าตัดคลอดบุตรภายใน 24 ชม. เป็น Obvious High risk / ผู้ป่วยบอกว่าขาซาทั้ง 2 ข้าง I - ให้ผู้ป่วยนอนพักบนเตียง - แนะนำการใช้กริ่งเมื่อต้องการความช่วยเหลือ - ยกไม้กั้นเตียงขึ้นภายหลังให้การพยาบาล - ช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
	22น		E ผู้ป่วยปลอดภัย

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
1 มค 55 15-23น	20 น. 20.30น.	ปวดแผลหน้าท้อง	A ผู้ป่วยร้องโอดครวญ คิ้วขมวด และบอกว่า ปวดแผลหน้าท้อง Pain score = 5 I - ดูแลให้ยาแก้ปวดตามแผนการรักษาของ แพทย์ - จัดให้นอนท่า Fowler 's position - แนะนำการทำ Breathing exercise - ติดตามประเมินอาการปวดทุก 2 ชั่วโมง E ผู้ป่วยสีหน้าสดชื่นขึ้น และบอกว่าปวดแผล หน้าท้องลดลง Pain score = 1

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
1มค 55 15-23น	22.30 น.	ส่งเสริม สัมพันธภาพ ระหว่างมารดากับ ทารก	A บุตรย้ายห้องเด็ก เนื่องจาก หายใจเร็ว I - ชักถามมารดาเรื่องอาการของทารก - อธิบายให้มารดาทราบเมื่อแข็งแรงดีจะพาไป เยี่ยมบุตรที่ห้องเด็กตามเวลาเยี่ยม - ประเมินน้ำนม เพื่อเตรียมส่ง Colostrums ให้บุตรที่ NS
	22.45 น.		E ผู้ป่วยรับทราบ และบอกว่าบุตรหายใจเร็ว ขณะนี้แพทย์ให้ดูอาการทารกอยู่NS มารดาให้ ความร่วมมือ ช่วยบีบเก็บColostrums ส่งให้บุตรที่ NS โดยใส่ syringe ได้ 0.5 cc

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
2 มค55 7-15น	10 น.	มีไข้	A T = 38.5 องศาเซลเซียส ตัวร้อน ริมฝีปากแห้ง I - ทำ Tepid sponge - วาง Cold pack ให้ - กระตุ้นให้จิบน้ำบ่อย ๆ - ดูแลความสะอาดสบายทั่วไป ให้บ้วนปาก - Record Temperature ทุก4 ชม. - รายงานแพทย์ E T = 37.4 องศาเซลเซียส
	10.30 น.		

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
2มค 55 7-15น	10 น.	วิตกกังวลเรื่องน้ำนม น้อย	<p>A ผู้ป่วยบอกว่าน้ำนมมีน้อยมาก ขณะพูดคือขมวด สีหน้าแสดงความกังวล</p> <p>I</p> <ul style="list-style-type: none"> - อธิบายให้มารดาทราบว่าน้ำนมจะเริ่มมีมากในประมาณวันที่ 3 หลังคลอด - สอนสาธิตการนวดเต้านมและวิธีบีบเก็บน้ำนมโดยใช้มือ / ใช้เครื่อง electric breast pump - แนะนำให้นวดเต้านมทุก 2 – 3 ชั่วโมง - แนะนำการรับประทานอาหารกระตุ้นน้ำนม เช่น น้ำขิงอุ่น ๆ - ติดตามประเมินผลปริมาณน้ำนมทุกเวร <p>E ผู้ป่วยพยักหน้ารับทราบ สีหน้าสดชื่นขึ้น เริ่มบีบน้ำนมทุก 2-3 ชม.</p>
	10.30 น.		

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
3มค 55 15-23น.	21.30 น.	Retention of urine	A ผู้ป่วยบอกว่าปวดปัสสาวะ แต่ถ่าย ปัสสาวะไม่ออก ตรวจพบว่า Bladder full
	23.00น.		I - สอนปัสสาวะ - แนะนำการดื่มน้ำมากกว่า 2,000 cc / วัน - ดูแลให้ครบถ่ายปัสสาวะหลังสวน ภายใน 6 ชั่วโมง E ผู้ป่วยถ่ายปัสสาวะเองได้สะดวก ไม่มี Bladder full

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
3มค 55 7-15น	8 น.	ฟื้นฟูสภาพร่างกาย หลังคลอด	A ผู้ป่วยบอกว่าไม่เคย Exercise หลังคลอด / มารดาครรภ์แรกไม่เคยมีประสบการณ์การ บริหารร่างกายหลังคลอด I - อธิบายประโยชน์ของการบริหารร่างกาย หลังคลอด - แนะนำให้ถ่ายปัสสาวะก่อนฝึกกายบริหาร - ชวนนำบุตรไปดูแลให้ระหว่างผู้ป่วยฝึก กายบริหาร - สอนสาธิตการบริหารร่างกายหลังคลอด ท่าที่ 1- 3
	8.20 น.		E ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
3 มค 55 7-15น	8.30 น.	Nipple cracked	<p>A มารดาห้วนมแตกข้างขวา Grade 2 และบอกว่าเจ็บห้วนมข้างขวาขณะให้บุตรดูดนม</p> <p>I - แนะนำการเปลี่ยน Position ขณะให้นม เช่น ท่า Cross cradle , Football</p> <p>- เน้นย้ำให้บุตรดูดนมให้ลึกถึงลานนม</p> <p>- เน้นฝึกทักษะการเอาห้วนมออกจากปากลูกอย่างถูกวิธี</p> <p>- แนะนำการเอาน้ำนมเต็มบริเวณห้วนมที่แตก</p>
	9 น.		<p>E มารดารับทราบ ฝึกให้บุตรดูดนมท่า Football และ Cross cradle เพิ่ม ฝึกปฏิบัติเอาห้วนมออกจากปากบุตรได้ถูกวิธี ห้วนมไม่มีแตกเพิ่ม แผลห้วนมเริ่มแห้ง</p>

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
3มค 55 7-15น	8.30น.	Discharge planning need เรื่อง Breastfeeding	<p>A มารดาให้บุตรดูดนมยังไม่ลึกถึงลานนม เนื่องจากบุตรมี Severe tongue tie</p> <p>I - ช่วยจัดท่า Cross cradle ขณะให้นมบุตร</p> <p>- ส่งปรึกษาภาควิชาศัลย์กุมาร ที่ OR สยามินทร์ชั้น 5 เพื่อพิจารณาทำ Frenulotomy ให้ทารก</p> <p>- ส่งมารดาฝึกทักษะการให้นมบุตรที่คลินิก Lactation ภายหลังบุตรทำ Frenulotomy</p> <p>- แนะนำมารดาเรื่องการพาบุตรมาตรวจตามนัด การสังเกตอาการผิดปกติของทารกที่ต้องมาพบแพทย์ก่อนนัด</p>
	11.30น.		<p>E หลังทำผ่าตัด มารดาบอกว่าบุตรดูดนมได้ลึกถึงลานนมมากขึ้น มั่นใจมากขึ้น และบอกว่าสามารถพาบุตรมาตรวจตามนัดได้สะดวก เนื่องจากบ้านอยู่ใกล้โรงพยาบาลศิริราช</p>

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
3มค 55 7-15น	13.00น.	ความรู้เรื่องการการปฏิบัติตัวหลังคลอดและเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	<p>A มารดามีความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวหลังคลอดและเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ถูกต้องและครบถ้วน (Pre Test ยังขาดความรู้เรื่องการสังเกตอาการผิดปกติหลังคลอดที่ต้องมาตรวจตามนัดและเก็บรักษานมบิบ)</p> <p>I</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินความพร้อมของมารดา - เปิด VCD ให้ดูเรื่องการปฏิบัติตัวหลังคลอดและเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ - ทบทวนความรู้หลังดู VCD และเปิดโอกาสให้ซักถาม
	13.45น.		<p>E หลังสอนมารดาตอบคำถามได้ รอดติดตามประเมินผลหลังสอนวันรุ่งขึ้น / วันกลับบ้าน</p>

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
3มค 55 15-23น	16.00น.	ความรู้เรื่องการทำ ความสะอาด ร่างกายทารก	A มารดาต้องแรกบอกว่าไม่มีความรู้เรื่องการทำ ความสะอาดร่างกายทารก I - สอนสาธิตการสระผมและการอาบน้ำทารก - เปิดโอกาสให้มารดาซักถามภายหลังสอน สาธิต - ให้ฝึกการทำความสะอาดร่างกายทารก ภายหลังได้รับการสอน
	17.00น.		E หลังสอนมารดาตอบคำถามได้ถูกต้อง ฝึกทำความสะอาดร่างกายทารกได้แต่ยังต้อง ช่วยเหลือบ้างเล็กน้อย

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
4มค 55 7-15น	8.00 น.	Breast Engorgement	A เต้านมคัดตึงทั้ง 2 ข้าง I - ประคบน้ำอุ่น - ช่วยนวดเต้านมและบีบน้ำนมออกโดย ใช้มือ / Electric breast pump - กระตุ้นมารดาให้บุตรดูดนมทุก 2 ชม. - แนะนำมารดาให้บีบเก็บน้ำนมหลังให้บุตร ดูดนมแล้ว
	9.00 น.		E เต้านมคัดตึงน้อยลง มารดาบอกว่ารู้สึก เต้านมเบาและนิ่มลง

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
4มค 55 15-23น	16.30น. 17.00น.	วิตกกังวลเรื่องบุตรตัว เหลือง	<p>A ผู้ป่วยสีหน้ากังวลเมื่อพูดถึงอาการตัวเหลืองของ บุตร/ผู้ป่วยซักถามเรื่องอาการตัวเหลืองของบุตรบ่อย ๆ</p> <p>I</p> <ul style="list-style-type: none"> - พูดคุย ปลอบโยนและให้กำลังใจผู้ป่วย อยู่เป็นเพื่อนผู้ป่วย - ให้คำแนะนำเรื่องการดูแลทารกตัวเหลือง - ประสานงานกับกุมารแพทย์เพื่อให้ผู้ป่วยและ ครอบครัวได้สอบถามข้อสงสัยเรื่องอาการของ บุตร - แพทย์บอกว่าต้องรอเจาะเลือดตัวเหลืองของบุตร ซ้ำอีกครั้งพรุ่งนี้เช้า ถ้าไม่สูงเพิ่มอาจให้ผู้ป่วยและบุตร กลับบ้านได้ แล้วนัดมาให้แพทย์ตรวจอีกครั้ง <p>E ผู้ป่วยสีหน้าสดชื่นขึ้น และบอกว่ากังวลน้อยลง</p>

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
5มค 55 7-15น	9.00 น. 9.45 น.	ความรู้เรื่องการปฏิบัติ ตัวหลังคลอด และเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ช่วงประเมินผลหลัง สอน)	A หลังสอนเรื่อง การปฏิบัติตัวหลังคลอดและการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ (วันที่ 3 มกราคม 2555) I - ติดตามประเมินผล Post - Test เรื่องการปฏิบัติตัวหลัง คลอดและการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ E หลังสอนมารดามีความรู้ถูกต้องและครบถ้วน Post - Test การปฏิบัติตัวหลังคลอด =10 / 10 BF= 10/10 <u>แต่ถ้า Post - Test 9 / 10 ให้เขียน E ว่า</u> Post - Test มารดา ยังมีความรู้เรื่องการงดเพศสัมพันธ์ไม่ถูกต้อง เน้นย้ำเพิ่มเติม เรื่องการงดเพศสัมพันธ์ 6 สัปดาห์หลังคลอด มารดารับทราบ

การบันทึก Focus Charting

วันที่	เวลา	Focus	Progress Note
5มค 55 7-15น	10 น.	Discharge	A นพ. อนุวัตร ให้ผู้ป่วยกลับบ้านได้ I - แนะนำผู้ป่วยและญาติเรื่องการสังเกตอาการผิดปกติ การนัดตัดไหม ตรวจหลังคลอด การพาบุตรมาฉีดวัคซีนและตรวจสุขภาพ - ห่อตัวบุตร ให้ตรวจดูเพศ ป้ายข้อมือ และข้อเท้าก่อนให้มารดาอุ้มทารกกลับบ้าน
	11น.		E ผู้ป่วยและญาติรับทราบ จำหน่ายมารดาและทารกออกจากโรงพยาบาล

บทเรียนจากการใช้ Focus Charting

- 1.** ลดการบันทึกที่ซ้ำซ้อน ทำให้มีเวลาในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น
- 2.** บันทึกได้ตรงประเด็น ชัดเจน เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
- 3.** เข้าถึงข้อมูลที่สำคัญของผู้ป่วยได้รวดเร็ว ทำให้ง่ายต่อการสื่อสารและการนำข้อมูลกลับมาใช้
- 4.** สะท้อนผลการปฏิบัติงานได้ดี

ข้อเสนอแนะในการนำ Focus charting ไปใช้

1. ใช้ในการส่งเวร เพื่อ **Focus** ให้ตรงกับปัญหาที่ผู้ป่วย ต้องการการดูแลต่อ
2. ใช้ในการประสานงานกับทีมสุขภาพได้ครอบคลุมและรวดเร็ว

Thank You !

